

Có bao nhiêu “Wagner group” và “Prigozhin” ở Việt Nam?

Đồng Phụng Việt /RFA

26/6/2023

Hình chụp video hôm 24/6/2023 người đứng đầu Nhóm Wagner - ông Yevgeny Prigozhin

Nhiều chuyện khó tin đã xảy ra:

Prigozhin dẫn quân về Moscow để... vấn tội lãnh đạo Bộ Quốc phòng Nga “đâm sau lưng” Wagner Group. Chỉ trong vòng hơn một ngày, dưới sự chỉ huy của Prigozhin, đội quân của Wagner Group hành quân tiến về thủ đô Liên bang Nga như đến chỗ không người, không gặp bất kỳ sự kháng cự nào cho dù lãnh đạo Liên bang Nga từ Putin trở xuống xác định vụ nổi loạn đó là “đâm sau lưng” quốc gia và hoạt động nổi loạn, rõ ràng là phản bội này phải bị trừng trị thích đáng...

Wagner Group chỉ ngừng lại khi cách Moscow chừng 200 km vì ông Lukashenko (Tổng thống Belarus) cam kết sẽ để Wagner Group trú đóng trên lãnh thổ Belarus, đồng thời thay mặt ông Putin cam kết, chính quyền Liên bang Nga sẽ xem hoạt động phản quốc gây rúng động cả Nga lẫn cộng đồng quốc tế ấy như... không có, nên không... truy cứu trách nhiệm! Theo giới hữu trách Nga, sở dĩ chính quyền chọn giải pháp đó vì... “muốn tránh đổ máu và đổ máu nội bộ mà không thể dự đoán được kết quả”.

Prigozhin (tên đầy đủ là Yevgeny Viktorovich Prigozhin), 62 tuổi, từng có hai lần bị truy cứu trách nhiệm hình sự (lần đầu năm 18 tuổi – bị bắt quả tang đang ăn cắp nhưng được tòa án cho hưởng án treo; lần thứ hai năm 20 tuổi – bị phạt 12 năm tù vì nhiều tội, bao gồm trộm cắp, cướp giật, lừa đảo và

lôi kéo trẻ vị thành niên phạm tội). Sau khi ra tù, Prigozhin mở tiệm tạp hóa rồi tham gia sáng lập, điều hành một chuỗi tiệm tạp hóa, kế đó là chuỗi sòng bạc, chuỗi nhà hàng...

Đầu thập niên 2000, Prigozhin liên tục thắng các gói thầu cung cấp bữa ăn cho hệ thống công quyền, hệ thống trường học, sau đó là cho quân đội (riêng gói thầu cung cấp các bữa ăn cho quân đội đã xấp xỉ 1,2 tỉ Mỹ kim/năm)... Thiên hạ tin rằng, Prigozhin thành công trên thương trường là nhờ sự hỗ trợ của Putin, còn Putin chưa bao giờ phủ nhận Prigozhin là trợ thủ đắc lực của mình. Tháng 9 năm ngoái (2022), Prigozhin chính thức thừa nhận ông ta là một trong những người sáng lập Warner Group.

Tuy là một doanh nghiệp cung cấp dịch vụ quân sự tư nhân nhưng Wagner Group được Bộ Quốc phòng Nga cung cấp vũ khí, trang bị, thiết bị quân sự, có lực lượng pháo binh, thiết giáp riêng. Doanh nghiệp này còn có quyền sử dụng các căn cứ quân sự của Bộ Quốc phòng Nga để huấn luyện “nhân viên”. Wagner Group thu hút sự chú ý của thiên hạ khi xâm nhập Ukraine, giúp sáp nhập bán đảo Crimea vào Nga, hỗ trợ các nhóm thân Nga thành lập các “cộng hòa nhân dân” ở Donbass (2014), Luhansk (2015).

Sau đó, Wagner Group bắt đầu ký “hợp đồng”, gửi “nhân viên” tham dự các cuộc xung đột ở một số nơi khác trên thế giới (Syria, Libya, Trung Phi, Mali,...). Do vậy, “nhân viên” của Wagner Group được xem là “lính đánh thuê”. Đội quân đánh thuê này thường chiến đấu cho những nhóm có quan hệ hữu hảo với chính quyền Nga. Đó cũng là lý do khiến thiên hạ tin rằng, Wagner Group là một đội quân khác của chính quyền Nga, được thành lập để tránh những rắc rối khi Nga muốn can thiệp quân sự bên ngoài lãnh thổ Nga.

Ngoài các cựu quân nhân của quân đội Nga, Warner Group còn tuyển dụng cựu quân nhân của một số quốc gia từng thuộc Liên Xô như Armenia, Kazakhstan, Moldova và một số quốc gia từng là thành viên khối cộng sản ở Đông Âu như Serbia,... Sau khi Putin ra lệnh tiến hành “chiến dịch quân sự đặc biệt” ở Ukraine (tháng 2/2022), Warner Group trở thành lực lượng xung kích và chính quyền Nga cho phép Warner Group tuyển dụng tù nhân đồng thời hỗ trợ tuyển dụng bằng cam kết ân xá cho những tù nhân này,...

Một trong những lý do khiến Liên bang Nga trở thành nổi tiếng là chính quyền bị các băng nhóm chi phối, lũng đoạn đến tận gốc và Wagner Group chính là ví dụ. Không có Putin sẽ không có Prigozhin – tuy chỉ là người điều hành một doanh nghiệp chuyên cung cấp dịch vụ quân sự tư nhân nhưng có thể thoải mái nhục mạ giới lãnh đạo quân đội Nga mà không hề hấn gì. Không có chính quyền Liên bang Nga rệu rã, bạc nhược như đã biết, không thể có Wagner Group như đang thấy.

Tuy còn rất nhiều yếu tố chưa thể xác định trong sự kiện Prigozhin “hưng binh vấn tội” giới lãnh đạo Bộ Quốc phòng Nga, song nguyên nhân của mọi nguyên nhân chính là mâu thuẫn về lợi ích cá nhân, lợi ích băng nhóm. Khi lợi ích cá nhân, lợi ích băng nhóm bị đe dọa, các mối quan hệ được xây dựng trên nền tảng thuần túy là lợi ích sẽ bị phá bỏ. Bởi mâu thuẫn này không phát xuất từ lợi ích chung, nên cả quân nhân Nga lẫn dân chúng Nga dường như không bận tâm, không muốn làm gì cả.

Cứ ngẫm nghĩ kỹ ắt sẽ nhận ra chính quyền Cộng hòa XHCN Việt Nam chẳng khác mấy so với chính quyền Liên bang Nga. Việc quản trị – điều hành quốc gia đã, cũng như đang bị các băng nhóm chi phối ở tất cả các lĩnh vực. Vì sao “quốc pháp” và “gia quy” (điều lệ đảng CSVN) lại công khai... “sánh duyên” với những cá nhân dám “chọc trời, khuấy nước” làm được những chuyện không ai tưởng rằng có thể và không ít cá nhân đột nhiên trở thành giàu có đến mức “nứt đố, đổ vách”?

Putin và Prigozhin từng xuất hiện như những cá nhân hết lòng vì một Liên bang Nga hùng cường, vì một dân tộc Nga ấm no, hạnh phúc, giờ – khi lợi ích xung đột với nhau – thì sao? Đại dịch COVID-19 từng chỉ ra, ngay cả khi quốc gia, dân tộc ngả nghiêng trong thảm họa thì điều duy nhất mà đa số viên chức hữu trách của tất cả các ngành, các cấp trong chính quyền Việt Nam nghĩ tới là biến “nguy” thành “cơ” – cơ hội để trục lợi. Cũng vì thế mới có những scandal “giải cứu” hay “Việt Á”.

Có những dấu hiệu cho thấy, có rất nhiều “Warner Group” và “Prigozhin” ở Việt Nam. Nếu các băng nhóm và các thủ lĩnh chưa giẫm đạp lên lợi ích của nhau thì sai trái trầm trọng thế nào cũng vẫn có thể tự tung, tự tác. Nếu điều này sai thì làm gì có một gian thương như Phạm Bá Hiền – sau khi bị khởi tố vì “gian lận thương mại”, không những có thể thoát án tù mà còn trở thành sĩ quan quân đội, được bổ nhiệm làm Tư lệnh một binh đoàn, được phong tướng và bất chấp dư luận ra sao thì đương sự, cũng như băng nhóm hậu thuẫn cho ông ta vẫn bình an vô sự?

Nếu điều này sai thì làm gì có chuyện hệ thống tư pháp ở Long An càn rỡ tới mức dám ngụy tạo “vụ án Thiên Am” và bất chấp các quy định pháp luật, ra lệnh “truy tìm” ba luật sư bào chữa cho các nạn nhân vì họ dám lên tiếng tố cáo,... mà từ trên xuống dưới, từ trái sang phải vẫn lơ đi, xem sự càn rỡ ấy nằm ngoài phạm vi trách nhiệm, cuối cùng cả ba phải chạy ra ngoại quốc lánh nạn và vì vậy “tự do, dân chủ, nhân quyền” ở Việt Nam lại trở thành chủ đề nóng trong sinh hoạt của cộng đồng quốc tế..

Làm sao có thể xem “phòng chống tham nhũng, tiêu cực” là thực tâm, “chỉnh đốn” là thực chất khi chỉ xối lại chuyện cũ mà làm ngơ chuyện vừa xảy ra, khi xử lý sai phạm thì không truy đến cùng, không buộc những cá nhân về nguyên tắc phải chịu trách nhiệm liên đới vì đứng đầu, vì lựa chọn – bổ nhiệm những cá nhân sai phạm, phải lãnh nhận hậu quả tương xứng? “Đốn” kiểu như thế có khác gì đang biểu diễn “chỉnh”, mà “chỉnh” như thế làm sao khả thi?

Người Nga đang trả giá cho sự hờ hững với thời cuộc, mặc kệ các băng nhóm lũng đoạn quốc gia tới mức nào, bằng hiện tại thê thảm như đang thấy và bằng cả tương lai bế tắc, tăm tối. Hãy nhìn Liên bang Nga, nhìn giá mà các công dân Nga đang trả, kể cả việc phải trả bằng tính mạng của chính họ lẫn thân nhân của họ, có lẽ sẽ tìm ra được câu trả lời cho thắc mắc, liệu người Việt muốn “an phận thủ thường” và cho dù có can rằng chấp nhận những bất toàn, bất trắc trong hiện tại thì có thể mưu tìm bình an ở tương lai hay không?

<https://www.rfa.org>